

**Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi
w Gminie Miasto Chełmno
w 2023 roku**

25 kwietnia 2024

Spis treści

1. Podstawa opracowania.....	6
2. Uwarunkowania formalno-prawne.....	7
3. Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.....	8
3.1. Definicje.....	8
3.2. Hierarchia postępowania z odpadami.....	11
3.3. Nieruchomości objęte systemem.....	13
3.4. Cele przyjęte w gospodarce odpadami komunalnymi.....	13
3.5. Pozostałe działania w obszarze systemu gospodarki odpadami.....	14
4. Możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania;.....	15
5. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi.....	16
6. Dane statystyczne związane z systemem gospodarowania odpadami na terenie miasta Chełmna.....	18
6.1. Dane dotyczące ludności objętej systemem odbioru odpadów komunalnych.....	18
6.2. Liczba i rodzaje pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych – nieruchomości zamieszkałe.....	19
7. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych.....	20
8. Rodzaje, ilości zebranych i odebranych odpadów komunalnych oraz sposób ich zagospodarowania	20
8.1. Odpady komunalne z terenu miasta Chełmna.....	21
8.2. Pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych przeznaczone do składowania.....	26
8.3. Odpady przekazane do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy.....	26
9. Wpływy z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami.....	27
10. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, którzy nie zawarli umowy na odbiór odpadów komunalnych.....	29
11. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych, oraz poziom ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.....	30

11.1. Poziomy: recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych; recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych; ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.....	31
11.2. Osiągnięte przez podmioty odbierające odpady komunalne na podstawie umowy z właścicielem nieruchomości, w 2023 roku, wymagane poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.....	32
12. Bilans finansowy systemu gospodarowania odpadami.....	33
13. Odbiór odpadów z terenu nieruchomości zamieszkałych.....	33
14. Ryzyko kar administracyjnych dla miasta Chełmna.	34
15. Identyfikacja problemów i wnioski.	35

Spis tabel i wykresów

Tabela 1. Moc przerobowa ZZO w Osnowie zgodnie z pozwoleniem zintegrowanym oraz wykonanie w 2023 r.....	16
Tabela 2. Plan inwestycyjny wg „Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028”	16
Tabela 3. Inwestycje wymagane do prawidłowego funkcjonowania ZZO w Osnowie wynikające ze zmian prawa w obszarze gospodarowania odpadami	17
Tabela 4. Dane dotyczące ludności objętej systemem odbioru odpadów komunalnych.....	18
Tabela 5. Pojemniki do zbierania odpadów zmieszanych i ulegających biodegradacji wg stanu na dzień 31.12.2023 r. (na podstawie złożonych deklaracji):.....	19
Tabela 6. Koszty poniesione w 2023 r.....	20
Tabela 7. Zestawienie porównawcze ilości odpadów komunalnych w latach 2015-2023.....	21
Tabela 8. Ilości odebranych i zebranych odpadów komunalnych w 2023 r.	22
Tabela 9. Odpady budowlane i remontowe odebrane i zebrane w 2023 r.	23
Tabela 10. Odpady przygotowane do ponownego użycia i poddane recyklingowi w 2023 r.	23
Tabela 11. Bilans finansowy systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w latach 2015-2023, na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu miasta.....	27
Tabela 12. Osiągnięte przez gminę w 2023 roku, wymagane poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz składowania odpadów komunalnych.....	31
Tabela 13. Osiągnięte przez podmioty odbierające odpady komunalne na podstawie umowy z właścicielem nieruchomości, w 2022 roku, wymagane poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.	32

Tabela 14. Ilość niektórych frakcji odpadów komunalnych wytworzonych oraz przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi w 2023 r.....	38
Tabela 15. Porównanie ilości wytworzonych przez mieszkańców odpadów do ilości osób.....	39
Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2015-2023.....	18
Wykres 2. Masa odpadów komunalnych w latach 2015-2023.....	25

1. Podstawa opracowania.

Gminy, zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 oraz art. 9tb ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2024 r. poz. 399 t.j.), dokonują corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

Na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, podmioty prowadzące punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych, rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz innych dostępnych danych wpływających na koszty systemu gospodarowania odpadami komunalnymi wójt, burmistrz lub prezydent miasta sporządza analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi obejmującą w szczególności:

- 1) możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych;
- 2) potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi;
- 3) koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych w podziale na wpływy, wydatki i nadwyżki z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- 4) liczbę mieszkańców;
- 5) liczbę właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6 ust. 6-12;
- 6) ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie gminy;
- 7) ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i bioodpadów stanowiących odpady komunalne, odbieranych z terenu gminy oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych;
- 8) uzyskane poziomy przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych;

- 9) masę odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy przekazanych do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy.

2. Uwarunkowania formalno-prawne.

System gospodarowania odpadami komunalnymi funkcjonuje na podstawie przepisów rozdziału 3a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, dalej „ucpg” (Dz. U. z 2024 r. poz. 399 t.j.). Założenia systemu muszą być zgodne z przepisami odrębnymi, zwłaszcza dotyczącymi przepisów określających zasady postępowania z odpadami komunalnymi. Do podstawowych ustaw i przepisów wykonawczych poza w/w należą:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587. t.j. ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1530 t.j.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U. z 2017 r. Poz. 2412 t.j.),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 r. poz. 10 t.j.),
- Uchwała Nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 (t.j. M. P. z 2022 r. poz. 1030),
- Plan Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028 (Załącznik do Uchwały Nr XXXII/545/17 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 29 maja 2017 r.) z późniejszymi zmianami– dalej WPGO.

W 2023 roku Gmina Miasto Chełmno prowadziła gospodarowanie odpadami komunalnymi na podstawie następujących, obowiązujących na ten czas, uchwał Rady Miasta Chełmna:

- 1) Uchwała nr X/72/2019 Rady Miasta Chełmna z dnia 7 sierpnia 2019 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości

i zagospodarowania tych odpadów na terenie Gminy Miasto Chełmno, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi,

- 2) Uchwała nr XIII/94/2019 Rady Miasta Chełmna z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości oraz warunków i trybu składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej,
- 3) Uchwała nr XIII/93/2019 Rady Miasta Chełmna z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie wyboru jednej z metod ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami oraz stawki tej opłaty,
- 4) Uchwała nr XIII/92/2019 Rady Miasta Chełmna z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 5) Uchwała nr XIII/91/2019 Rady Miasta Chełmna z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie rodzajów dodatkowych usług świadczonych przez gminę w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów oraz cen za te usługi,
- 6) Uchwała Nr XIX/143/2020 Rady Miasta Chełmna z dnia 13 maja 2020 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Chełmno.
- 7) Uchwała Nr XLVI/324/2022 Rady Miasta Chełmna z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawie pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych nie pochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- 8) Uchwała nr XLVI/323/2022 Rady Miasta Chełmna z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawie wyboru jednej z metod ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami oraz stawki tej opłaty.

3. Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

3.1. Definicje

Zgodnie z obowiązującymi w roku 2023 definicjami określonymi w ustawie o odpadach ilekroć w niniejszej analizie mowa jest o:

- 1) **bioodpadach** - rozumie się przez to ulegające biodegradacji odpady z ogrodów i parków, odpady żywności i kuchenne z gospodarstw domowych, gastronomii, w tym restauracji, stołówek oraz zakładów zbiorowego żywienia, biur, hurtowni i jednostek handlu detalicznego, a także podobne odpady z zakładów produkujących lub wprowadzających do obrotu żywność;
- 2) **gospodarowaniu odpadami** - rozumie się przez to zbieranie, transport lub przetwarzanie odpadów, w tym sortowanie, wraz z nadzorem nad wymienionymi działaniami, a także późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów oraz działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami;
- 3) **odpadach** - rozumie się przez to każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany;
- 4) **odpadach komunalnych** - rozumie się przez to odpady powstające w gospodarstwach domowych oraz odpady pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter i skład są podobne do odpadów z gospodarstw domowych, w szczególności niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne i odpady selektywnie zebrane:
 - a) z gospodarstw domowych, w tym papier i tektura, szkło, metale, tworzywa sztuczne, bioodpady, drewno, tekstylia, opakowania, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory oraz odpady wielkogabarytowe, w tym materace i meble, oraz
 - b) ze źródeł innych niż gospodarstwa domowe, jeżeli odpady te są podobne pod względem charakteru i składu do odpadów z gospodarstw domowych
- przy czym odpady komunalne nie obejmują odpadów z produkcji, rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa, zbiorników bezodpływowych, sieci kanalizacyjnej oraz z oczyszczalni ścieków, w tym osadów ściekowych, pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych; niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne pozostają niesegregowanymi (zmieszanymi) odpadami komunalnymi, nawet jeżeli zostały poddane przetwarzaniu odpadów, ale przetwarzanie to nie zmieniło w sposób znaczący ich właściwości;
- 5) **odpadach budowlanych i rozbiórkowych** - rozumie się przez to odpady powstałe podczas robót budowlanych;

- 6) **odpadach ulegających biodegradacji** - rozumie się przez to odpady, które ulegają rozkładowi tlenowemu lub beztlenowemu przy udziale mikroorganizmów;
- 7) **odzysku** - rozumie się przez to jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce;
- 8) **odzysku energii** - rozumie się przez to termiczne przekształcanie odpadów w celu odzyskania energii;
- 9) **przetwarzaniu** - rozumie się przez to procesy odzysku lub unieszkodliwiania, w tym przygotowanie poprzedzające odzysk lub unieszkodliwianie;
- 10) **przygotowaniu do ponownego użycia** - rozumie się przez to odzysk polegający na sprawdzeniu, czyszczeniu lub naprawie, w ramach którego produkty lub części produktów, które wcześniej stały się odpadami, są przygotowywane do tego, aby mogły być ponownie wykorzystywane bez jakichkolwiek innych czynności wstępnego przetwarzania;
- 11) **recyklingu** - rozumie się przez to odzysk, w ramach którego odpady są ponownie przetwarzane na produkty, materiały lub substancje wykorzystywane w pierwotnym celu lub innych celach; obejmuje to ponowne przetwarzanie materiału organicznego (recykling organiczny), ale nie obejmuje odzysku energii i ponownego przetwarzania na materiały, które mają być wykorzystane jako paliwa lub do prac ziemnych;
- 1) **selektywnym zbieraniu** - rozumie się przez to zbieranie, w ramach którego dany strumień odpadów, w celu ułatwienia specyficznego przetwarzania, obejmuje jedynie odpady charakteryzujące się takimi samymi właściwościami i takimi samymi cechami;
- 2) **unieszkodliwianiu odpadów** - rozumie się przez to proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii;
- 3) **termicznym przekształcaniu odpadów** - rozumie się przez to:
 - a) spalanie odpadów przez ich utlenianie,
 - b) inne niż wskazane w lit. a procesy termicznego przetwarzania odpadów, w tym pirolizę, zgazowanie i proces plazmowy, o ile substancje powstające podczas tych procesów są następnie spalane;

- 4) **zbieraniu odpadów** - rozumie się przez to gromadzenie odpadów przed ich transportem do miejsc przetwarzania, w tym wstępne sortowanie nieprowadzące do zasadniczej zmiany charakteru i składu odpadów i niepowodujące zmiany klasyfikacji odpadów oraz tymczasowe magazynowanie odpadów.

Od 1 stycznia 2022 r. przepisy noweli ustawy o odpadach zmieniły m.in. definicję bioodpadów, gospodarowania odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów oraz odpadów komunalnych. Dodano również kolejne definicje dot. odpadów innych niż niebezpieczne, odpadów budowlanych i rozbiórkowych, odpadów żywności, systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta, odzysku materiałów i wypełniania wyrobisk. Odpady budowlane i rozbiórkowe zostały wyłączone z definicji odpadów komunalnych.

Zgodnie z wyjaśnieniami Ministerstwa Klimatu pomimo ww. zmian definicji, do odpadów budowlanych i rozbiórkowych z gospodarstw domowych dalej zastosowanie mają przepisy dotyczące postępowania z odpadami komunalnymi (gmina ma obowiązek przyjmowania tego typu odpadów). Zmiany w zakresie definicji odpadów komunalnych oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych weszły w życie 1 stycznia 2022 r. W związku z tym, że gminy w dalszym ciągu będą zapewniały przyjmowanie odpadów budowlanych i rozbiórkowych z gospodarstw domowych, w sprawozdaniach komunalnych w dalszym ciągu będą zbierane informacje w zakresie masy ww. odpadów (jednakże bez obowiązku osiągnięcia określonych poziomów ich recyklingu).

3.2. Hierarchia postępowania z odpadami.

Ustawa o odpadach wprowadza następującą hierarchię sposobów postępowania z odpadami:

- 1) zapobieganie powstawaniu odpadów;
- 2) przygotowywanie do ponownego użycia;
- 3) recykling;
- 4) inne procesy odzysku;
- 5) unieszkodliwianie.

Zgodnie z art. 23 ust. 1 ustawy o odpadach odpady muszą być zbierane w sposób selektywny. Od 1 stycznia 2022 roku ustawa o odpadach określiła środki służące zapobieganiu powstawaniu odpadów, polegające co najmniej na:

- 1) promowaniu i wspieraniu zrównoważonych modeli produkcji i konsumpcji;

- 2) zachęcaniu do projektowania, wytwarzania i korzystania z produktów, które są zasobooszczędne, trwałe, nadające się do naprawy, ponownego użycia i modernizacji oraz do nieskracania sztucznie cyklu życia produktów;
- 3) zachęcaniu do ponownego używania produktów i tworzenia systemów promujących ich naprawę i ponowne użycie, w szczególności w odniesieniu do sprzętu elektrycznego i elektronicznego, tekstyliów, mebli, opakowań oraz materiałów i produktów budowlanych;
- 4) wspieraniu dostępności części zamiennych, instrukcji obsługi, informacji technicznych lub innych narzędzi, sprzętu lub oprogramowania pozwalających na naprawę i ponowne użycie produktów bez szkody dla ich jakości i bezpieczeństwa - jeżeli nie prowadzi to do naruszenia prawa własności intelektualnej;
- 5) zmniejszeniu powstawania odpadów w procesach związanych z produkcją przemysłową, wydobywaniem kopalin ze złóż i z wytwórczością oraz budową i rozbiórką, przy uwzględnieniu najlepszych dostępnych technik;
- 6) zmniejszeniu wytwarzania odpadów żywności w produkcji podstawowej, przetwórstwie i wytwarzaniu, w sprzedaży detalicznej i innej dystrybucji żywności, w usługach gastronomicznych oraz w gospodarstwach domowych;
- 7) zachęcaniu do dokonywania darowizn produktów spożywczych i do innych form redystrybucji żywności, przy zachowaniu pierwszeństwa przeznaczania dla ludzi przed wykorzystaniem jako paszy dla zwierząt czy przetwarzania na produkty niespożywcze;
- 8) promowaniu zmniejszania zawartości substancji niebezpiecznych w materiałach i produktach;
- 9) zmniejszaniu powstawania odpadów, w szczególności tych, które nie nadają się do przygotowania do ponownego użycia lub do recyklingu;
- 10) identyfikowaniu produktów będących głównymi źródłami zaśmiecania, w szczególności środowiska lądowego i morskiego, oraz podejmowaniu działań w celu zapobiegania powstawaniu odpadów pochodzących z tych produktów i zmniejszaniu ich ilości;
- 11) dążeniu do przeciwdziałania powstawaniu oraz przedostawaniu się odpadów do środowiska morskiego;
- 12) opracowaniu i wspieraniu kampanii informacyjnych podnoszących poziom świadomości na temat zapobiegania powstawaniu odpadów i zaśmiecania.

Przykłady środków służących zapobieganiu powstawaniu odpadów są określone w załączniku nr 5 do ustawy. Znajdują się tam instrumenty ekonomiczne, takie jak zachęty do czystych zakupów lub wprowadzenie obowiązkowej zapłaty przez konsumentów za dany artykuł lub element opakowania, który w przeciwnym wypadku byłby wydawany bezpłatnie, czy też propagowanie ponownego użycia lub naprawy wyrzucanych produktów lub ich składników, w szczególności przez stosowanie środków edukacyjnych, ekonomicznych, logistycznych i innych, takich jak wspieranie lub tworzenie akredytowanych sieci napraw i ponownego użycia, zwłaszcza w regionach gęsto zaludnionych.

3.3. Nieruchomości objęte systemem.

Na terenie Chełmna w ramach systemu gospodarowania odpadami odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości nadal odbywał się tylko z terenu nieruchomości zamieszkałych. Właściciele pozostałych nieruchomości zobowiązani byli do pozbywania się odpadów zgodnie z art. 6 ucpg. Usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu nieruchomości zamieszkałych świadczyła wyłoniona w drodze zamówienia publicznego firma ZUM Sp. z o. o. z siedzibą przy ul. Przemysłowej 8 w Chełmnie. Odpady z terenu miasta przekazywane były do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Osnowie prowadzonej również przez spółkę ZUM. W ramach tego systemu odpady odbierane były z terenu 2215 nieruchomości.

3.4. Cele przyjęte w gospodarce odpadami komunalnymi.

W gospodarce odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji, zgodnie z Uchwałą nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 zmienionej Uchwałą nr 57 Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 przyjęto następujące cele:

- 1) zmniejszenie ilości powstających odpadów:
 - a) ograniczenie marnotrawienia żywności,
 - b) wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia;
- 2) zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji;

3) doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/852 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (Dz. Urz. UE L z 14.06.2018, str. 141) wprowadza w art. 1 pkt 5 lit. a wymagania, zgodnie z którymi, aby zrealizować cele dyrektywy, państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu osiągnięcia następujących wielkości docelowych na całym swoim terytorium:

- 1) nie później niż do dnia 31 grudnia 2025 r. co najmniej 65% wagowo wszystkich odpadów opakowaniowych zostanie przygotowane do ponownego użycia i poddane recyklingowi;
- 2) nie później niż do dnia 31 grudnia 2030 r. co najmniej 70% wagowo wszystkich odpadów opakowaniowych zostanie przygotowane do ponownego użycia i poddane recyklingowi.

Zgodnie z art. 1 pkt 4 lit. d dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/850 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniającej dyrektywę 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów (Dz. Urz. UE L z 14.06.2018, str. 100) państwa członkowskie podejmują środki niezbędne do zagwarantowania, aby do 2035 r. zmniejszyć ilość składowanych odpadów komunalnych do nie więcej niż 10% całkowitej ilości (według masy) wytwarzanych odpadów komunalnych. Biorąc pod uwagę bardzo wysokie wymagane poziomy przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu, wynoszące 60% i 65% całej masy odpadów komunalnych w latach 2030 i 2035, w KPGO przyjęto, że ich uzyskanie jest możliwe przez selektywne zbieranie większości frakcji materiałowych odpadów na łącznych poziomach 71,3% oraz 79% w stosunku do całej masy wytworzonych odpadów odpowiednio dla 2028 r. oraz 2034 r. Dla miasta Chełmna wskaźnik ten w 2023 roku wyniósł zaledwie (2630,36/6417,4176 Mg) 40,99%, co oznacza, że przed naszą gminą jeszcze wiele w tym temacie do zrobienia.

3.5. Pozostałe działania w obszarze systemu gospodarki odpadami

W roku 2023, poza działaniami kontrolnymi i analitycznymi, miasto podjęło także działania edukacyjne i inwestycyjne mające na celu wsparcie segregacji odpadów i podniesienie świadomości mieszkańców w zakresie prawidłowego segregowania odpadów komunalnych. Emitowano ulotki, wydawano worki do segregacji odpadów

zawierające instrukcję co należy, a czego nie wolno, do nich wrzucać. Wykupiono dostęp do aplikacji „Kiedy Śmieci”, która oprócz powiadomień o terminach odbioru odpadów, zawiera również przydatną dla mieszkańców bazę wiedzy o rodzajach odpadów komunalnych i sposobie postępowania z nimi. W celu propagowania aplikacji wyemitowano ulotki i plakaty informacyjne. Wyemitowano wśród dzieci i młodzieży szkolnej komiksy edukacyjne pt. "Jak się rozprawił ze śmieci bandą dzielny komandos" oraz "W Chełmnie afera smog tlen pożera" zawierające treści związane z prawidłowym postępowaniem z odpadami. Zorganizowano także spektakl ekologiczny "Cztery pory roku" oraz ekologiczny Event literacki w tematyce związanej z odpadami.

4. Możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania;

Obecny status – IPOK - MBP, Z, SK 1. Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Osnowie (koło Chełmna) prowadzona jest przez Zakład Usług Miejskich "ZUM" Sp. z o.o. Zakład obsługuje ok. 70 tys. mieszkańców, z gmin powiatu chełmińskiego i częściowo toruńskiego (miasto Chełmża i gmina Chełmża). Zakład dysponuje:

- sortownią odpadów komunalnych zmieszanych i odpadów selektywnie zebranych o mocy przerobowej ok. 42 000 Mg/rok (przy pracy 2 zmianowej);
- o możliwości składowania odpadów w ilości 9 000 Mg/rok
- pełną infrastrukturą drogową, zbiornikami na odcieki, wagą;
- instalacją do stabilizacji odpadów biodegradowalnych wydzielonych w sortowni z odpadów komunalnych zmieszanych (ok. 12 000 Mg/rok), z funkcją kompostowania odpadów zielonych (ok. 2000 Mg/rok), o łącznej mocy przerobowej ok. 14 000 Mg/rok.

Na terenie zakładu funkcjonuje składowisko odpadów o całkowitej pojemności 232,87 tys. m³, w tym wolnej pojemności składowej ok. 53,46 tys. m³. Ponadto dostępna jest niecka o powierzchni ok. 1,4 ha, która po uszczelnieniu będzie mogła stanowić kolejną kwaterę składową. Budowa nowej kwatery należy do aktualnych planów inwestycyjnych spółki ZUM. Szacowany termin oddania jej do użytku to 31.12.2026 r.

Tabela 1. Moc przerobowa ZZO w Osnowie zgodnie z pozwoleniem zintegrowanym oraz wykonanie w 2023 r.

Rodzaj instalacji	Moc przerobowa (w Mg/rok)	Ilość przetworzonych/ składowanych w 2023 r. odpadów
Sortownia odpadów komunalnych zmieszanych i odpadów selektywnie zebranych	42 000,00 Mg/rok	17 727,11 Mg
Instalacja do stabilizacji odpadów biodegradowalnych wydzielonych w sortowni z odpadów komunalnych zmieszanych	12 000,00 Mg/rok	7 560,92 Mg
Składowisko odpadów	9 000,00 Mg/rok	5 280,15 Mg
Kompostownia odpadów ulegających biodegradacji	2 000,00 Mg/rok	1 998,88 Mg

Możliwości przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych związane są z ich zagospodarowaniem w opisanych powyżej instalacjach do odzysku – głównie w instalacjach mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych. Odpady zmieszane komunalne przetwarzane są w instalacji w Osnowie. Zakład Przetwarzania Odpadów oraz składowisko na koniec 2023 roku spełniały wymogi dla Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (IPOK) zarówno w zakresie mechaniczno-biologicznego przetwarzania, kompostowania oraz składowania. Z powyższej tabeli wynika, że kompostownia odpadów ulegających biodegradacji w roku 2023, podobnie jak rok wcześniej, osiągnęła swoją górną granicę możliwości przerobowych.

5. Potrzeby inwestycyjne związane z gospodarowaniem odpadami komunalnymi

Wg danych znajdujących się w Planie Inwestycyjnym stanowiącym załącznik do projektu „Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028” nie zaplanowano inwestycji na 2023 rok. Wszystkie plany inwestycyjne wynikające z WPGO zostały już zrealizowane lub są w trakcie realizacji.

Tabela 2. Plan inwestycyjny wg „Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028”

L.p.	Rodzaj planowanej inwestycji	Planowany rok zakończenia	Planowane koszty
1.	Rekultywacja części składowiska	2022	1 800 000
2.	Budowa II kwatery składowania odpadów	2019-2022	2 500 000

Aktualnie potrzeby inwestycyjne uległy zmianie. Jest to podyktowane zarówno zmianami w obowiązującym prawie, jak również osiągnięciem górnej granicy możliwości przerobowych instalacji. Poniżej przedstawiono wykaz inwestycji w obszarze gospodarowania odpadami, planowanych do realizacji w najbliższych latach:

Tabela 3. Inwestycje wymagane do prawidłowego funkcjonowania ZZO w Osnowie wynikające ze zmian prawa w obszarze gospodarowania odpadami .

L.p.	Rodzaj planowanej inwestycji	Podstawa prawna	Planowane koszty netto	Przewidywany czas realizacji
1.	Instalacja do odpylania pyłu powstającego przy sortowaniu odpadów	Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 28 grudnia 2022 r. w sprawie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (Dz. U. z dnia 9 stycznia 2023 r. poz. 56)	1 000 000,00 zł	II kwartał 2024 r.
2.	Rozbudowa kompostowni o dwa dodatkowe boksy w celu zwiększenia przepustowości z 2 tys. Mg do 6 tys. Mg bioodpadów w celu zaspokojenia potrzeb wynikających z zawartych umów.	Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 t.j.).	2 400 000,00 zł	W trakcie realizacji – I-IV kwartał 2024. Przygotowanie wniosku o zmianę pozwolenia zintegrowanego.
3.	Przebudowa, rozbudowa, zadaszenie boksów na magazynowanie odpadów – surowców.	Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 11 września 2020 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla magazynowania odpadów (Dz. U. z 2020 poz. 1742 ze zm.)	1 000 000,00	do 31.12.2024 r.
4.	Budowa kwatery składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne – Sektor nr 2	Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 t.j.)	7 000 000,00	do 31.12.2026 r.
5.	Rekultywacja kwatery składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne – Sektor 1	Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 t.j.)	2 000 000,00	do 31.12.2029 r.
Razem:			13 400 000,00	

Dane otrzymane z ZUM Sp. z o. o.

Wszystkie inwestycje związane z instalacją w okresie dzierżawy są lub będą realizowane przez podmiot wydzierżawiający – ZUM Sp. z o. o.

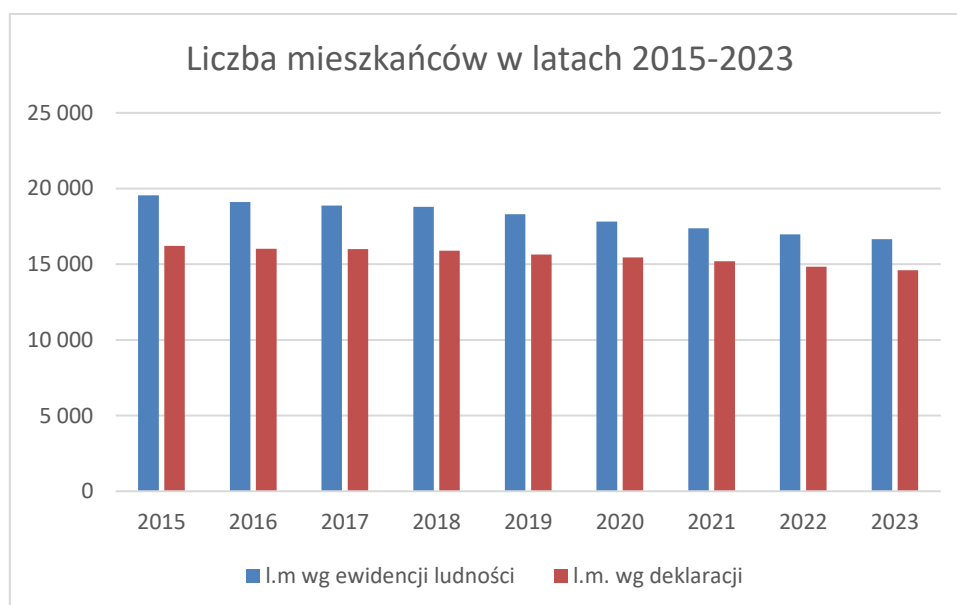
6. Dane statystyczne związane z systemem gospodarowania odpadami na terenie miasta Chełmna

6.1. Dane dotyczące ludności objętej systemem odbioru odpadów komunalnych

Tabela 4. Dane dotyczące ludności objętej systemem odbioru odpadów komunalnych.

Rok	I.m. wg ewidencji ludności	I.m. wg deklaracji	I.m. wg GUS
2015	19 559	16 212	20 434
2016	19 107	16 025	20 215
2017	18 867	15 990	19 991
2018	18 784	15 889	19 720
2019	18 314	15 645	19 510
2020	17 825	15 458	19 205
2021	17 372	15 187	18 617
2022	16 973	14 835	18 326
2023	16 655	14 613	18 228 (stan na 30.06.2023 r.)

Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2015-2023

Z przedstawionych danych wynika, że wg zadeklarowanej ilości osób zamieszkujących nieruchomości w 2023 roku z systemu gospodarowania odpadami ubyło nam

212 mieszkańców. Wg ewidencji ludności jest to 318 osób. Różnica pomiędzy danymi meldunkowymi a pochodzącymi z deklaracji wyniosła 2042 osoby. Nadal obserwujemy tendencyjny spadek ilości mieszkańców miasta, zarówno wg danych meldunkowych, jak również wg danych zawartych w deklaracjach. Od 2013 roku przyrost naturalny w Polsce jest ujemny. W skali ogólnokrajowej spadek ilości obywateli w stosunku do roku 2022 wyniósł 0,37%. Dla porównania wg danych GUS dla miasta Chełmna wskaźnik ten wyniósł 0,53%. Natomiast na podstawie danych z deklaracji oraz danych wg ewidencji ludności wskaźnik ten wyniósł odpowiednio 1,5% i 1,9% - jest więc znacznie wyższy.

6.2. Liczba i rodzaje pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych – nieruchomości zamieszkałe.

Tabela 5. Pojemniki do zbierania odpadów zmieszanych i ulegających biodegradacji wg stanu na dzień 31.12.2023 r. (na podstawie złożonych deklaracji):

L.p.	Litraż pojemników	Ilość pojemników		
		Na odpady zmieszane	Na odpady biodegradowalne	Popiół
1.	60	94	97	
2.	80	181	132	
4.	120	1267	964	42
5.	240	817	524	
6.	660	3	20	
7.	1100	135	63	
8.	7000	16		
Razem:		2513	1800	42
Łącznie:		4355		

W roku 2023 odnotowano wzrost ilości pojemników o 246 szt. Wzrost ilości nieruchomości (budynków), z których odebrano odpady wyniósł 30 szt. Natomiast tak istotny wzrost ilości pojemników głównie wynika z wejścia w 2019 roku w życie art. 6m ust. 1ca ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, który dopuszcza złożenie odrębnych deklaracji dla poszczególnych budynków lub ich części w przypadku nieruchomości zabudowanej budynkiem wielolokalowym lub budynkami wielolokalowymi, jeżeli poszczególne budynki lub ich części posiadają przyporządkowane im oddzielne miejsca gromadzenia odpadów komunalnych. Chcąc uniknąć odpowiedzialności wszystkich lokatorów budynku za nieprawidłową segregację

odpadów wynajmujący coraz częściej korzystają z możliwości wyodrębnienia miejsc gromadzenia odpadów poprzez złożenie osobnych deklaracji dla poszczególnych lokali mieszkalnych i wyposażenie nieruchomości w odrębne zestawy pojemników.

Odpady, zgodnie z założeniami systemu, zbierane były także w sposób selektywny w workach przeznaczonych do zbierania poszczególnych frakcji odpadów. W odpowiednio oznaczonych workach dodatkowo zbierane były także odpady zmieszane.

7. Koszty poniesione w związku z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych

Tabela 6. Koszty poniesione w 2023 r.

L.p.	Rodzaj wydatku	Kwota (PLN)
1.	Koszty odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów, koszty wyposażenia nieruchomości w pojemniki lub worki do zbierania odpadów komunalnych oraz koszty utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym (utrzymanie PSZOK i pojemników na terenie nieruchomości wchodzi łącznie w wynagrodzenie Wykonawcy usługi)	5 109 242,26 zł, w tym PSZOK - 231 557,23 zł
2.	Koszty obsługi administracyjnej systemu	260 714,83 zł
3.	Renowacja i naprawy pojemników do selektywnej zbiórki	904,05 zł
4.	Koszty usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania	10 334,64 zł
5.	Koszty edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi	3328,00 zł
Razem:		5 384 523,78zł

Wydatki poniesione na system gospodarowania odpadami komunalnymi, były zgodne z art. 6r ust. 2-2c ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

8. Rodzaje, ilości zebranych i odebranych odpadów komunalnych oraz sposób ich zagospodarowania

8.1. Odpady komunalne z terenu miasta Chełmna.

W 2023 r. z terenu miasta Chełmna odebrano łącznie **6417,4176Mg** odpadów komunalnych, w tym **5124,2616Mg** z terenu nieruchomości zamieszkałych, co stanowi 79,84 %. Do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych mieszkańcy Chełmna dostarczyli łącznie **246,708Mg** odpadów. Rodzaje i ilości poszczególnych odpadów przedstawiono w tabelach poniżej:

Tabela 7. Zestawienie porównawcze ilości odpadów komunalnych w latach 2015-2023.

Rok	Masa wytworzonych na terenie miasta odpadów komunalnych [Mg] (odebrane + PSZOK)	Masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie nieruchomości zamieszkałych [Mg] (odebrane + PSZOK)	Masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie nieruchomości niezamieszkałych [Mg]	Masa niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych odebranych z nieruchomości zamieszkałych [Mg]	Masa odpadów remontowych łącznie z PSZOK [Mg]	Masa odpadów ulegających biodegradacji [Mg] z nieruchomości zamieszkałych łącznie z PSZOK	Masa odpadów wielkogabarytowych wytworzonych na terenie miasta [Mg]	Masa odpadów przekazanych do PSZOK-a [Mg]
2015	6282,000	4990,800	1291,200	3802,160	40,960	768,730	43,480	0
2016	6307,725	5358,417	949,308	4052,21	70,520	759,109	110,960	63,870
2017	6533,609	5595,770	937,839	4217,155	133,062	616,999	185,743	160,144
2018	6329,568	5407,665	921,903	3889,380	213,260	632,036	224,235	281,250
2019	6458,553	5489,954	968,599	3814,222	218,32*	690,281	301,878	310,905
2020	6689,152	5474,635	1214,517	2626,690	282,910	1491,277	327,890	214,935
2021	7234,786	5895,921	1317,872	4025,548	412,020	1195,740	352,545	381,992
2022	6579,627	5343,046	1217,020	2572,500	187,605	1400,860	313,190	238,730
2023	6417,4176	5124,2616	1272,28	2418,14	564,61	1538,18	316,84	246,708

Tabela 8. Ilości odebranych i zebranych odpadów komunalnych w 2023 r.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Ilość odpadów komunalnych					Razem
		ZUM		ZUK	PSZOK	Punkty zbierania odpadów (skup)	
		Zamieszkałe	Niezamieszkałe	Niezamieszkałe			
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	204,0000	45,7000	0	4,0800	0	253,7800
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	0	4,6000	0	5,9600	0	10,5600
15 01 04	Opakowania z metali	0	0	0	0	20,8760	20,8760
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	397,6320	55,0300	0	0	0	452,6620
15 01 07	Opakowania ze szkła	323,8600	25,1000	2,4500	3,1200	0	354,5300
15 01 10*	Opakowania zawierające substancje niebezpieczne	0,8700	0	0	0,5450	0	1,4150
16 01 03	Zużyte opony	21,0400	0,1400	0	3,8200	0	25,0000
20 01 01	Papier i tektura	0	0	0		0	0,0000
20 01 21*	Lampy fluorescencyjne	0,1600	0	0	0,0200	0	0,1800
20 01 26*	Oleje i tłuszcze inne niż wymienione w 20 01 25	0	0	0	0,0600	0	0,0600
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31*	0,6881	0	0	0,0030	0	0,6911
20 01 34	Baterie i akumulatory	1,3570	0	0	0,0200	0	1,3770
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	6,1090	0,4000	0	3,4200	0	9,9290
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	18,7170	0,6600	0	2,7000	0	22,0770
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	0,0205	2,5800	0	0	0	2,6005

Analiza stanu gospodarki odpadami w Gminie Miasto Chełmno w 2023 roku

20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	1308,1000	77,6400	62,7000	89,7400	0	1538,1800
20 02 02	Gleba i ziemia, w tym kamienie	0	3,4400	0	16,6800	0	20,1200
20 02 03	Inne odpady nieulegające biodegradacji	0	33,0600	0	0	0	33,0600
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2418,1400	891,1800	44,1600	0	0	3353,4800
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	176,8600	23,4400	0	116,5400	0	316,8400
Suma:		4877,5536	1162,9700	109,3100	246,7080	20,8760	6417,4176

Tabela 9. Odpady budowlane i remontowe odebrane i zebrane w 2023 r.

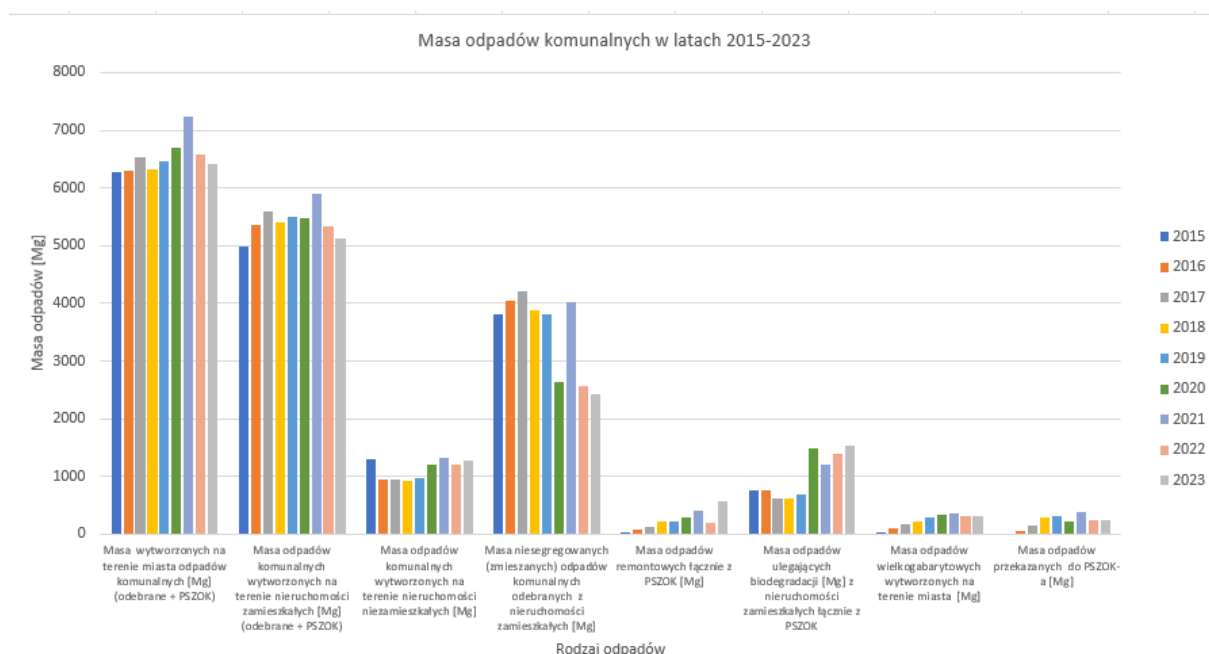
Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Ilość odpadów budowlanych i remontowych					Razem
		ZUM		ZUK	PSZOK	Punkty zbierania odpadów (skup)	
		Zamieszkałe	Niezamieszkałe	Niezamieszkałe			
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	0	48,9400	0	25,0400	0	73,9800
17 01 02	Gruz ceglany	0	0,5000	0	2,7000	0	
17 01 03	Odpady z innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	0	0	0	15,7400	0	15,7400
17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	0	0	0	2,9200	0	
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	2,9000	369,3800	0	93,4500	0	465,7300
17 03 80	Odpadowa papa	0	0	0	9,1600	0	9,1600
Suma		2,9000	418,8200	0,0000	149,0100	0,0000	564,6100

Tabela 10. Odpady przygotowane do ponownego użycia i poddane recyklingowi w 2023 r.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Ilość odpadów			Razem
		ZUM	ZUK	PSZOK	

		Zamieszkałe	Niezamieszkałe	Niezamieszkałe		Punkty zbierania odpadów (skup)	
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	209,0000	73,0000	0,1322	2,8560	0	284,9882
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	43,7000	6,8843	0,0386	2,9800	0	53,6029
15 01 04	Opakowania z metali	36,4087	5,0388	0,0019	0	20,8720	62,3214
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	0,0000	0,0000	0	0	0	0,0000
15 01 07	Opakowania ze szkła	255,0000	32,0000	1,652	0,9360	0	289,5880
19 12 01	Papier i tektura	11,0000	7,0000	0	0	0	18,0000
19 12 02	Metale żelazne	16,0000	10,0000	0	0	0	26,0000
19 12 07	Drewno inne niż wymienione w 19 12 06	9,2000	7,5000	0,0021	0	0	16,7021
19 12 05	Szkło	5,0062	8,6877	0	0	0	0
20 01 01	Papier i tektura	0	0,0000	0	0	0	0,0000
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	1308,1000	77,6400	50,16	89,7400	0	1525,6400
Suma		1893,4149	227,7508	51,9868	96,5120	20,8720	2290,5365

Wykres 2. Masa odpadów komunalnych w latach 2015-2023

Z powyższego zestawienia wynika, że ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie miasta w roku 2023 w stosunku do roku poprzedniego ogółem zmniejszyła się o 162,2094 Mg, w tym z nieruchomości zamieszkałych o 218,7844 Mg. Odnotowano natomiast niewielki wzrost ilości odpadów z terenu nieruchomości niezamieszkałych (o 55,26 Mg) oraz znaczne zwiększenie ilości odpadów remontowych (o 377,005 Mg). Ilość odpadów wielkogabarytowych, ulegających biodegradacji oraz przekazywanych do PSZOK jest na zbliżonym poziomie w stosunku do roku 2022.

Wg WPGO 2016-2022 wskaźnik udziału niesegregowanych zmieszanych odpadów komunalnych w stosunku do wszystkich wytwarzanych odpadów komunalnych na podstawie danych z 2014 roku wyniósł 74,6%. Z danych dla miasta Chełmna wynika, że w przypadku odpadów wytwarzanych na terenie nieruchomości objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wskaźnik ten wyniósł odpowiednio: w roku 2015 - 76,18%, 2016 r. - 75,62%, 2017 r. - 75,36, 2018 - 71,92% 2019 - 69,48%, 2020 - 47,98%, 2021 - 56,21%, 2022 - 48,15% a w roku 2023 - 47,19%. Wskaźnik ten jest na poziomie zbliżonym do lat 2020 i 2022.

8.2. Pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych przeznaczone do składowania

Odpady po sortowaniu, które nie nadają się do dalszego przetworzenia poddawane są tlenowej stabilizacji - procesowi biologicznego unieszkodliwiania odpadów w warunkach tlenowych, w wyniku którego wytworzony zostanie nowy odpad – stabilizat, który nie spełnia wymagań dla nawozów organicznych lub środków wspomagających uprawę roślin, ale po dodatkowym doczyszczeniu dla spełnienia określonych wymagań może być poddany odzyskowi lub unieszkodliwianiu poprzez składowanie (w przypadku składowania wymagania określone są w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach (Dz. U. poz. 1277).

Ze sprawozdań podmiotów odbierających odpady komunalne wynika, że do procesu składowania trafiło łącznie 1293,0130 Mg odpadów powstałych po sortowaniu niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, z czego 932,3829 z terenu nieruchomości zamieszkałych. Są to odpady o kodzie 19 05 99 (tzw. stabilizat). 1291,5802 Mg pozostałości z sortowania trafiło na składowisko odpadów w Osnowie a 1,4328 na składowisko w Sulnówku.

8.3. Odpady przekazane do termicznego przekształcania oraz stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcania do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie gminy.

Termiczne przekształcaniu odpadów jest procesem ich unieszkodliwiania i w przeciwieństwie do wykorzystania odpadów głównie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii nie jest procesem odzysku. Przez termiczne przekształcanie odpadów rozumie się spalanie odpadów przez ich utlenianie, lub inne procesy termicznego przetwarzania odpadów, w tym pirolizę, zgazowanie i proces plazmowy, o ile substancje powstające podczas tych procesów są następnie spalane. Proces ten, zgodnie z ustawą o odpadach określony został jako *D10 - przekształcanie termiczne na*

ładzie lub D11 - przekształcanie termiczne na morzu. Proces D11 jest zabroniony na mocy przepisów UE i konwencji międzynarodowych więc nie ma w naszym kraju zastosowania.

Termicznemu przekształceniu poddano tylko 0,7086 Mg odpadów komunalnych, a dokładnie odpadów o kodzie 20 01 32 - Leki inne niż wymienione w 20 01 31* oraz odpadów o kodzie 20 01 99 - Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny.

Stosunek masy odpadów przekazanych do termicznego przekształcenia do odebranych i zebranych odpadów komunalnych wyniósł **0,01%**.

9. Wpływy z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami

Zgodnie z zasadą określoną w art. 22 ustawy o odpadach koszty gospodarowania odpadami są ponoszone przez pierwotnego wytwórcę odpadów lub przez obecnego lub poprzedniego posiadacza odpadów. W przypadkach określonych w przepisach odrębnych koszty gospodarowania odpadami ponosi producent produktu lub podmiot wprowadzający produkt na terytorium kraju, określony w tych przepisach. W sposób tożsamy do zapisów ustawy o odpadach koszty gospodarowania odpadami komunalnymi ponoszone są przez ich wytwórców, czyli właścicieli nieruchomości. Zgodnie z przyjętą zasadą koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami przez gminę pokryte powinny zostać przez opłaty uiszczane przez właścicieli nieruchomości.

Tabela 11. Bilans finansowy systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w latach 2015-2023, na podstawie sprawozdań z realizacji budżetu miasta.

Rok	Kwota wpływów z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami	Kwota wydatków na system gospodarowania odpadami (ogółem)	Koszty odbioru i zagospodarowania odpadów
2015	2 302 034,96 zł	2 329 608,17 zł	2 218 355,00 zł
2016	2 531 298,62 zł	2 473 915,96 zł	2 348 444,28 zł
2017	2 579 875,48 zł	2 514 592,00 zł	2 375 007,13 zł
2018	2 595 887,83 zł	2 539 547,16 zł	2 400 867,37 zł
2019	2 580 728,50 zł	3 006 772,81 zł	2 830 314,17 zł (z czego 245 333,66 zł – spłata za 2018 rok, wyrok Sądu Okręgowego w Toruniu sygn. akt. GC 171/18 z dnia 26.10.2018 r.)
2020	3 517 050,71 zł	3 212 427,36 zł	2 971 799,00 zł
2021	3 500 173,92 zł	3 770 378,84 zł	3 048 412,00 zł

		(w tym 304 623,35 z tytułu nadwyżki dochodów z 2020 roku)	
2022	4 958 217,86 zł	5 149 167,33 zł	4 846 898,95 zł
2023	5 364 154,97 zł	5 384 523,78 zł	5 109 242,26 zł

W 2023 roku do budżetu Gminy Miasta Chełmno wpłynęło 5 364 154,97 zł z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w tym 2192,40 zł za usługi dodatkowe. Zaległości w opłacie (rosnąco od 2013 r.) wyniosły 332 738,88 zł. Wpłaty z tytułu kosztów egzekucji oraz odsetki od nieterminowych wpłat to 9 630,68 zł. Koszty upomnień wyniosły 8 689,87 zł. Od 1 kwietnia 2022 r. obowiązywała nowa stawka opłaty w wysokości odpowiednio 31 zł i 62 zł. (Uchwała nr XLVI/323/2022 Rady Miasta Chełmna z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawie wyboru jednej z metod ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami oraz stawki tej opłaty, Uchwała Nr IX/32/2022 Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy z dnia 16 marca 2022 r.). Wydatki w 99,62% pokryte zostały z wpływów z opłat za gospodarowanie odpadami. Deficyt w wysokości 20 368,81 zł pokryty został z pozostałych dochodów miasta Chełmna.

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. w związku z brakiem prawidłowej segregacji wydano 6 decyzji zwiększających opłatę za gospodarowanie odpadami na łączną kwotę 5425 zł oraz wysłano 191 upomnień dotyczących nieprawidłowej segregacji. Wszczęto również 60 postępowań wyjaśniających dotyczące zadeklarowanych ilości mieszkańców (zakończonych złożoną deklaracją lub oświadczeniem właściciela nieruchomości). Nie wydano żadnej decyzji zwiększającej wysokość opłaty z tytułu większej ilości mieszkańców niż zadeklarowana.

W roku 2023 obowiązywała ulga w wysokości **1,50 zł** od każdej osoby zamieszkującej daną nieruchomość w przypadku, gdy na terenie nieruchomości jednorodzinnej odpady biodegradowalne będą składowane w przydomowym kompostowniku. Z ulgi skorzystało 319 właścicieli nieruchomości. Wg stanu na dzień 31.12.2023 r. ulgą łącznie objętych było 800 mieszkańców.

10. Właściciele nieruchomości niezamieszkałych, którzy nie zawarli umowy na odbiór odpadów komunalnych.

Do obowiązków właścicieli nieruchomości należy ich wyposażenie w pojemniki służące do zbierania odpadów komunalnych oraz utrzymywanie tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, chyba, że na mocy uchwały rady gminy obowiązki te przejmie gmina jako część usługi w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w zamian za uiszczoną przez właściciela opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy ucpg właściciele nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy, są obowiązani do udokumentowania w formie umowy korzystania z usług wykonywanych przez gminną jednostkę organizacyjną lub przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, wpisanego do rejestru działalności regulowanej, przez okazanie takich umów i dowodów uiszczania opłat za te usługi. W przypadku właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli takich umów gmina jest obowiązana zorganizować odbieranie odpadów komunalnych. W takiej sytuacji wójt, burmistrz, prezydent miasta wydaje z urzędu decyzję, w której ustala:

- 1) obowiązek uiszczania opłat za odbieranie odpadów komunalnych
- 2) wysokość opłat wyliczonych z zastosowaniem górnych stawki opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi
- 3) terminy uiszczania opłat
- 4) sposób i terminy udostępniania pojemników w celu ich opróżnienia.

Decyzji nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności i jest ona wydawana na okres 1 roku. Decyzja ulega przedłużeniu w drodze decyzji wydawanej z urzędu, na kolejny okres, jeżeli właściciel nieruchomości nie przedstawi, na co najmniej 3 miesiące przed upływem daty obowiązywania decyzji, umowy, w której termin rozpoczęcia wykonywania usługi nie jest późniejszy niż data utraty mocy obowiązującej decyzji.

Zgodnie z art. 3 ust. 3 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach gminy prowadzą ewidencję umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w celu kontroli wykonywania przez właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców obowiązków wynikających z ustawy. Wg ewidencji prowadzonej przez Gminę Miasto Chełmno, na koniec 2023 roku umowami na odbiór

odpadów komunalnych objętych zostało 476 nieruchomości niezamieszkałych (firmy, sklepy, urzędy, placówki edukacyjne, ogrody działkowe itp.). Straż Miejska przeprowadziła 13 kontroli w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi, w tym 10 działalności gospodarczych. Na podstawie tych czynności kontrolnych do zawarcia umowy na odbiór odpadów administracyjnie wezwano 3 podmioty. Z uwagi na zawarcie umowy przed wszczęciem postępowania, nie wydano żadnej decyzji w sprawie zorganizowania odbierania odpadów komunalnych i nałożenia obowiązku uiszczania opłat za odbieranie odpadów komunalnych. Niemniej jednak, z uwagi na rotację podmiotów, problemy z płatnościami za usługę skutkującymi wypowiedaniem umowy przez przedsiębiorców i ciągle zmieniający się rynek usług sytuacja wciąż może ulegać zmianie, co wymaga stałej, wyrywkowej kontroli w tym zakresie.

11. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych, oraz poziom ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

Gminy były zobowiązane osiągnąć za rok 2023 poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej 35% wagowo. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oblicza się jako stosunek masy odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi do masy wytworzonych odpadów komunalnych.

Gminy są również obowiązane nie przekraczać poziomu składowania w wysokości:

- 1) 30% wagowo - za każdy rok w latach 2025-2029;
- 2) 20% wagowo - za każdy rok w latach 2030-2034;
- 3) 10% wagowo - w 2035 r. i za każdy kolejny rok w latach następnych.

Gminy muszą ograniczyć masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

11.1. Poziomy: recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych; recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych; ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

W 2023 r. osiągnięto poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła na poziomie 36,70 % przy wymaganych 35%. Wskaźnik ten uległ zwiększeniu w stosunku do roku 2022 (z 29,07%).

Poziom ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazanych do składowania, a także poziom składowania również zostały osiągnięte.

Od roku 2022 gminy nie muszą już wykazywać osiągnięcia poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia, poddanych odzyskowi innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (bez niebezpiecznych). Zgodnie ze zmianą definicji odpadów komunalnych odpady budowlane i rozbiórkowe już do nich nie należą.

Tabela 12. Osiągnięte przez gminę w 2023 roku, wymagane poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami, ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz składowania odpadów komunalnych.

Wskaźnik konieczny do osiągnięcia	Poziom wymagany	Poziom osiągnięty
Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, szkła, tworzyw sztucznych i metali [P pmts]	35%	36,70%
Tr= Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazanych do składowania	35%	Tr =0 (osiągnięty w 100%)
Osiągnięty poziom składowania odpadów komunalnych (za każdy rok w latach 2025-2029)	<30%	20,05%

11.2. Osiągnięte przez podmioty odbierające odpady komunalne na podstawie umowy z właścicielem nieruchomości, w 2023 roku, wymagane poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania

Tabela 13. Osiągnięte przez podmioty odbierające odpady komunalne na podstawie umowy z właścicielem nieruchomości, w 2022 roku, wymagane poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

ZUM Sp. z o. o. ul. Przemysłowa 8, 86-200 Chełmno:		
	Poziom wymagany	Poziom osiągnięty
Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, szkła, tworzyw sztucznych i metali [P pmts]	35%	19,64%
Tr= Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazanych do składowania	35%	Tr =0 (osiągnięty w 100%)
Osiągnięty poziom składowania odpadów komunalnych (za każdy rok w latach 2025-2029)	<30%	29,64%
Zakład Usług Komunalnych Sp. z o. o. ul. Ciepła 4, 86-100 Świecie		
	Poziom wymagany	Poziom osiągnięty
Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, szkła, tworzyw sztucznych i metali [P pmts]	35%	47,56%
Tr= Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazanych do składowania	35%	Tr =0 (osiągnięty w 100%)
Osiągnięty poziom składowania odpadów komunalnych (za każdy rok w latach 2025-2029)	<30%	15,57%

Niestety mając na względzie wysokie wymagania co do poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, które trzeba będzie osiągnąć również w kolejnych latach (za rok 2024 – 45%) konieczne będzie dalsze zwiększenie nacisku na selektywne zbieranie odpadów u źródła, zwłaszcza odpadów ulegających biodegradacji. W tym celu należy zwiększyć kontrolę prawidłowości segregacji. Jest to w zasadzie jedyny aspekt, na który gmina, poza IPOK, ma wpływ.

12. Bilans finansowy systemu gospodarowania odpadami.

System w roku 202 był bardzo dobrze zbilansowany. Koszty systemu przewyższyły wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami jedynie o 20.368,81 zł.

Zgodnie z art. 6r ustawy ucpq, z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywała koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują koszty:

- 1) odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych;
- 2) tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- 3) obsługi administracyjnej tego systemu;
- 4) edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.

Z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywała również koszty wyposażenia nieruchomości w pojemniki i worki do zbierania odpadów komunalnych oraz koszty utrzymywania pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym, jak również koszty usunięcia odpadów komunalnych z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania i magazynowania w rozumieniu ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

13. Odbiór odpadów z terenu nieruchomości zamieszkałych.

System gospodarowania odpadami na terenie Chełmna działa sprawnie. Nie odnotowano znaczących, długotrwałych problemów związanych z odbiorem odpadów, wyposażeniem nieruchomości w pojemniki czy problemów z zagospodarowaniem odebranych odpadów. Nie odnotowano sytuacji aby właściciele nieruchomości musieli przekazywać odpady podmiotom je odbierającym z powodu niewywiązania się z obowiązku ich odbioru przez gminę. Zgodnie z § 8 i 9 Uchwały nr X/72/2019 Rady Miasta Chełmna z dnia 7 sierpnia 2019 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów na terenie Gminy Miasto Chełmno, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, właściciele nieruchomości zgłaszają przypadki

niewłaściwego świadczenia usług przez przedsiębiorcę odbierającego odpady komunalne i przez prowadzącego PSZOK osobiście, telefonicznie, pisemnie lub mailowo do siedziby Urzędu Miasta Chełmna. Zgłoszenia należy dokonać w jak najkrótszym czasie od wystąpienia zdarzenia podając wszelkie informacje umożliwiające identyfikację nieruchomości i osoby zgłaszającej, oraz szczegóły dotyczące zdarzenia tj. czas, miejsce i posiadane dowody. W 2023 r. nie odnotowano oficjalnych reklamacji świadczonych usług a drobne niedopatrzenia są na bieżąco zgłaszane przedsiębiorcy i niezwłocznie przez niego naprawiane.

14. Ryzyko kar administracyjnych dla miasta Chełmna.

Funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi przez gminę, jak i sprawozdawczość z tym związana, obwarowane są ryzykiem nałożenia przez organ inspekcji (WIOŚ) kar administracyjnych.

- 1) zgodnie z art. 9z ustawy ucpg za nieterminowe przekazanie sprawozdania burmistrza z gospodarowania odpadami kara wynosi 100 zł za każdy dzień opóźnienia;
- 2) za przekazanie nierzetelnego sprawozdania, o którym mowa wyżej, gmina podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 zł do 500 zł, jeżeli sprawozdanie zostanie uzupełnione lub poprawione w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania, a w przypadku niezastosowania się do wezwania od 500 zł do 5000 zł;
- 3) za nieosiągnięcie poziomów odzysku, recyklingu, przygotowania do ponownego użycia oraz ograniczenia składowania odpadów ulegających biodegradacji, karę pieniężną, oblicza się jako iloczyn stawki opłaty za umieszczenie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych na składowisku, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 290 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, i brakującej masy odpadów komunalnych, wyrażonej w Mg, wymaganej do osiągnięcia odpowiedniego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami lub ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania);
- 4) za niezorganizowanie przetargu na odbieranie lub odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych w wysokości od 10 000 zł do 50 000 zł.

Wójt, burmistrz lub prezydent miasta może złożyć wniosek o zawieszenie zapłaty kary pieniężnej, o której mowa w art. 9z ust. 2 ustawy ucpg – czyli tylko w zakresie poziomów recyklingu i redukcji składowania biodegradowalnych.

W roku 2023 Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy decyzją znak WIOŚ-DTo-DzI.7062.6.12.2023.DZ z dnia 29 maja 2023 nałożył na miasto Chełmno karę administracyjną za nieosiągnięcie w 2019 roku wymaganego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (36,55 % przy wymaganych 40%). Wysokość kary wyniosła 10.688,00 zł.

Burmistrz Miasta Chełmna, działając na podstawie art. 9x ust. 2, art. 9zb ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach decyzją znak GM-OŚ.6232.21.2023.KG z dnia 20 czerwca 2023 roku nałożył natomiast na ZUM Sp. z o. o. karę administracyjną w wysokości 37.017,11 zł za to, że spółka nie osiągnęła w roku 2022, poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami w odniesieniu do masy odpadów komunalnych odbieranych przez siebie na podstawie umowy z właścicielami nieruchomości na wymaganym poziomie 25% wagowo. Osiągnięty poziom P_{pmts} był na poziomie 13,63 %.

Należy zaznaczyć, że ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. nałożyła na burmistrza także nowe obowiązki kontrolne, a co za tym idzie sankcje karne za ich niedopełnienie, jak np. obowiązek prowadzenia kontroli podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości co najmniej raz na dwa lata. Kara za brak kontroli wynosi od 500 – 5000 zł. W roku 2023 r. przeprowadzono kontrolę Zakładu Usług Komunalnych Sp. z o. o. w Świeciu

15. Identyfikacja problemów i wnioski.

W WPGO 2016-2022 w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi zidentyfikowano kilka istotnych problemów:

1. W zakresie zbierania i odbierania odpadów komunalnych:

- 1) Niewystarczająca skuteczność selektywnego zbierania odpadów u źródła, zwłaszcza odpadów ulegających biodegradacji, odpadów surowcowych i odpadów niebezpiecznych;

- 2) Kompostowanie przydomowe odpadów zielonych i bioodpadów nie jest wystarczająco promowane. Nadto odpady zielone i inne bioodpady są w niewystarczającym zakresie odbierane selektywnie. W odpadach komunalnych zmieszanych, w sezonie wegetacyjnym, znajdują się znaczące ilości odpadów zielonych, które zamiast być poddane recyklingowi poprzez kompostowanie są poddawane unieszkodliwianiu poprzez stabilizację;
 - 3) Odpady niebezpieczne, nadal w znacznej ilości, są wrzucane do odpadów komunalnych zmieszanych (w szczególności opakowania po środkach ochrony roślin, leki, chemikalia). Bardzo mała ilość tych odpadów jest zbierana w PSZOK-ach i aptekach. Wzrasta ilość zbieranych selektywnie baterii, co daje pozytywne prognozy na przyszłość;
 - 4) Odpady surowcowe w gminie, są zbierane i odbierane wg. regulaminu utrzymania czystości i porządku. W regulaminach dopuszcza się zbieranie selektywnie bardzo różnych frakcji. Przy braku wystarczającej informacji, odpady surowcowe selektywnie zbierane, zawierają znaczące ilości zanieczyszczeń (np. styropian), co utrudnia odzysk odpadów i ich dalszy recykling. W obszarach zabudowy wielorodzinnej poziom selektywnego zbierania jest bardzo niski i jakościowo dalece niewystarczający;
 - 5) Popioły są w niewystarczającym zakresie odbierane selektywnie. W odpadach komunalnych zmieszanych, w sezonie grzewczym, znajdują się znaczące ilości popiołów, co utrudnia sortowanie odpadów (pylenie, szybkie zużycie urządzeń) jak również utrudnia proces biologicznego przetwarzania frakcji 0-80/100 mm;
2. Brak punktów napraw i przygotowania do ponownego użycia, pozwalających na zapobieganie powstawaniu odpadów;
 3. Niewystarczająca ilość środków technicznych do zbierania selektywnego odpadów (pojemniki, śmieciarki, itd.), w kontekście nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi i wzrastającej ilości odpadów zbieranych selektywnie;
 4. Spalanie odpadów w paleniskach domowych, w tym min.: tworzyw sztucznych, tekstyliów, drewna impregnowanego, itp.;

5. Praktyki podrzucania odpadów komunalnych (dotyczy w szczególności gmin, w których nie objęto systemem gminnym wszystkich nieruchomości) i tworzenia "dzikich wysypisk";
6. Coraz wyższy, lecz nadal niewystarczający, stan świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie racjonalnego postępowania z odpadami;
7. System odbierania odpadów, wszędzie gdzie to możliwe, powinien być oparty o zbieranie w pojemnikach, tak by unikać wytwarzania odpadów w postaci worków do gromadzenia odpadów;
8. W zakresie przetwarzania odpadów komunalnych:
 - 1) Zbyt mała efektywność sortowania odpadów surowcowych. W instalacjach MBP, poza głównym strumieniem przetwarzanych odpadów (odpady komunalne zmieszane), są także przetwarzane odpady surowcowe selektywnie zebrane, w szczególności tworzywa sztuczne, papier i tektura. Sortowanie odbywa się w większości instalacji ręcznie, co spowalnia proces ich odzysku. Część odpadów surowcowych z uwagi na ograniczenia techniczne sortowni nie jest możliwa do odzyskania (np. skrawki papieru, drobna folia, potłuczone szkło, itd.);
 - 2) Nadal zdarzające się, incydentalne, praktyki zmiany kodów, w celu omięcia dostarczania odpadów do RIPOK, wskutek czego następuje odpływ strumienia odpadów z RIPOK;
 - 3) Brak instalacji do recyklingu odpadów w szczególności niektórych tworzyw sztucznych odzyskiwanych z odpadów komunalnych;
 - 4) Brak wystarczających mocy przerobowych instalacji do przetwarzania odpadów budowlanych i rozbiórkowych z sektora komunalnego. Odpady z sektora komunalnego mają inną charakterystykę niż z sektora budowlanego, są bardziej różnorodne, wymagają wstępnego sortowania przed ich rozdrobieniem i przesianiem;
 - 5) Niestabilność przepisów prawa, w tym niepewność, co do kierunku dalszych modernizacji instalacji MBP (brak rozporządzenia MBP, brak konkluzji BAT);
 - 6) Problemy w zakresie przetwarzania frakcji nadsitowej, z uwagi na zakaz składowania odpadów tzw. średnio i wysokoenergetycznych, co wynika z rozporządzenia w sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu.

Problemy, w tym z zagospodarowywaniem frakcji palnej czy dzikimi wysypiskami, nadal istnieją. W roku 2023 nadal występował problem z segregowaniem odpadów. Z analizy ilości odebranych i zebranych odpadów komunalnych wynika jednak, że zmniejszyła się ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (z 2572,50 Mg w 2022 r. do 2418,14 Mg w 2023 r.) przy jednoczesnym wzroście ilości selektywnie zebranych odpadów ulegających biodegradacji (z 1400,865 Mg w 2022 r. do 1538,18 Mg w 2023 r.). W przypadku podstawowych frakcji odpadów komunalnych zbieranych selektywnie (z wyłączeniem odpadów niebezpiecznych i ZSEE) ilość odpadów wytworzonych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi kształtuje się następująco:

Tabela 14. Ilość niektórych frakcji odpadów komunalnych wytworzonych oraz przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi w 2023 r.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Ilość odpadów odebranych i zebranych [Mg]	Ilość odpadów przygotowane do ponownego użycia i poddane recyklingowi [Mg]
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	253,78	284,9882
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	10,56	53,6029
15 01 04	Opakowania z metali	20,8760	62,3214
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	452,6620	0
15 01 07	Opakowania ze szkła	354,3020	289,5880
19 12 01	Papier i tektura	0	18,0000
19 12 02	Metale żelazne	0	26,000
19 12 05	Szkło	0	13,6939
19 12 07	Drewno inne niż wymienione w 19 12 06	0	16,7021
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	1538,1800	1525,6400
Razem:		2630,36	2290,5365

Z powyższego zestawienia widać, że wskaźnik ilości odpadów przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi w stosunku do ilości selektywnie zebranych i odebranych odpadów komunalnych wynosi 87%. Wskaźnik za 2022 rok wyniósł ok. 72%. Utrzymuje się pozytywna zmiana w zakresie kompostowania odpadów ulegających biodegradacji. Posiadanie kompostownika jest promowane poprzez ulgę w opłacie za gospodarowanie odpadami w wysokości 1,50. Z ulgi skorzystało 319 właścicieli

nieruchomości (wzrost o 28 w stosunku do roku 2022). Zaobserwowano tendencję wzrostową jeżeli chodzi o kompostowanie i skorzystanie z w/w ulgi. Ilość mieszkańców nią objętych wzrosła z 786 na koniec 2022 roku r. , do 800 w grudniu 2023 r. Szacuje się, że kompostowaniu u źródła w 2023 roku poddano ok. 75,6887 Mg odpadów ulegających biodegradacji, co pozwoliło obniżyć koszty odbioru i zagospodarowania odpadów o 66.825,55 zł. W przeliczeniu na osobę daje to oszczędność rzędu 0,38 zł/mies. Gdyby oszczędność tą odnieść tylko do osób objętych ulgą za kompostowanie (66.825,55 zł : 800 os. : 12 mies.) to obniżenie kosztów odbioru i zagospodarowania odpadów z nieruchomości wyposażonych w kompostownik stanowi aż 6,96 zł/os./mies. **W związku z powyższym należy poważnie rozważyć zwiększenie ulgi za kompostowanie odpadów u źródła.**

Szczegółnej uwadze należy poddać zmniejszającą się wciąż liczbę mieszkańców w systemie gospodarowania odpadami. Tendencja ujemna ma charakter stały i jest skorelowana w ubywającą liczbą osób zameldowanych na terenie Chełmna. W roku 2023, podobnie jak w roku poprzedzającym, odnotowano również spadek ilości odebranych z nieruchomości zamieszkałych odpadów. Może to mieć swoje uzasadnienie w aspekcie ekonomicznym i politycznym Polski. Średnioroczny wskaźnik inflacji na koniec 2023 roku wyniósł aż 11,4%. Utrzymujący się kryzys ekonomiczny mający swoje odzwierciedlenie w budżetach gospodarstw domowych i wskaźniku wzrostu cen towarów, ma zdecydowany wpływ na zmniejszenie konsumpcji, a co za tym idzie - ilości wytwarzanych odpadów komunalnych. Zważywszy na spadającą ilość mieszkańców zależność ta jest prawidłowa.

Tabela 15. Porównanie ilości wytworzonych przez mieszkańców odpadów do ilości osób.

Ilość odpadów komunalnych odebranych i zebranych od mieszkańców w 2022 roku	5 343,046Mg
Ilość odpadów komunalnych odebranych i zebranych od mieszkańców w 2023 roku	5 124,2616Mg
Różnica	218,7844 Mg
Wartość w %	4,09%
Ilość zadeklarowanych mieszkańców w 2022 r.	14 835 osób
Ilość zadeklarowanych mieszkańców w 2023 r.	14 613 osób
Różnica	222 osoby

Wartość w %	1,50 %
Średnia ilość odpadów komunalnych na mieszkańca w 2022 r. (Mg)	0,360 Mg
Średnia ilość odpadów komunalnych na mieszkańca w 2023 r. (Mg)	0,350 Mg
Różnica w %	2,7%

W kwestii różnicy pomiędzy ilością osób zameldowanych na pobyt stały lub czasowy a ilością osób deklarujących zamieszkiwanie na terenie miasta Chełmna należy mieć na względzie przepisy art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz.U. z 2022 r. poz. 1191 ze zm.), z których wynika, że obywatel polski przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany wykonać obowiązek meldunkowy, który polega między innymi na zameldowaniu się w miejscu pobytu stałego. Zgodnie z art. 25 ust. 1 tej ustawy, pobytem stałym jest zamieszkiwanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego pobytu. Jak wynika z kolei z art. 28 ustawy o ewidencji ludności, zameldowanie następuje na wniosek osoby, która zamieszkuje w danej nieruchomości i jeżeli osoba taka nie jest właścicielem lokalu, przedstawia potwierdzenie pobytu w lokalu, dokonane między innymi przez właściciela. Samo zameldowanie służy wyłącznie celom ewidencyjnym i ma na celu potwierdzenie faktu pobytu osoby w miejscu, w którym się zameldowała. Z przedstawionej regulacji wynika zatem co najmniej domniemanie, że osoba, która dokonała czynności zameldowania, przebywa pod wskazanym adresem. Oczywiście samo zameldowanie pod wskazanym adresem nie oznacza, że dana osoba tam mieszka. Domniemanie, że osoba, która dokonała czynności zameldowania, przebywa pod wskazanym adresem jest domnianiem często obalany. Niemniej, jak stwierdza Naczelny Sąd Administracyjny (wyrok NSA z 25 listopada 2020 r. sygn. akt II FSK 1507/20) to osoba, wobec której jest prowadzone postępowanie powinna powołać się na jakiegokolwiek okoliczności przeczące prawdziwości danych wynikających z ewidencji ludności. Jeżeli zameldowano w konkretnej nieruchomości dane osoby, to oznacza, że złożyły one oświadczenia, że pod tym adresem znajduje się ich miejsce stałego pobytu. W ocenie NSA, nie można zakładać, że osoby składające oświadczenia przed organem administracyjnym, poświadczają nieprawdę. W wyrokach z 16 lutego 2018 r., sygn. akt II FSK 3915/17 oraz z 5 września 2018 r., sygn. akt II FSK 2599/16, Naczelny Sąd Administracyjny również uznał, że dane z ewidencji ludności mogą stanowić podstawę do

ustalenia na potrzeby określenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ilości osób zamieszkujących w konkretnej nieruchomości. W związku z powyższym należy zintensyfikować działania zmierzające do ujednoczenia danych podawanych w deklaracjach z danymi pochodzącymi z ewidencji ludności, zwłaszcza tam, gdzie różnice te są duże. Ma to o tyle istotne znaczenie, że właśnie na ilość mieszkańców dzieli się koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, co przekłada się bezpośrednio na wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami. Należy natomiast mieć na względzie, że meldunek na pobyt stały nie jest jednoznaczny z zamieszkiwaniem, gdyż nie uwzględnia możliwości meldunku na pobyt czasowy w innej miejscowości i każdą taką sprawę należy rozpatrywać indywidualnie. O ile meldunek na pobyt czasowy z dużym prawdopodobieństwem może wskazywać na zamieszkiwanie, o tyle miejsce stałego pobytu może nie pokrywać się z miejscem zamieszkania, chociażby z uwagi na przebywanie osób w innych miejscowościach w związku ze studiowaniem na uczelniach, czy np. okresowo w celach zarobkowych za granicą.

W zakresie możliwości przerobowych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych istotnym dla funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi jest osiągnięcie przez instalację do kompostownia odpadów ulegających biodegradacji górnej granicy mocy przerobowych (1 998,88 Mg odpadów przyjętych do przetworzenia w 2022 r. na 2 000,00 Mg/rok możliwości przerobowych). W związku z aktualnymi planami inwestycyjnymi najbliższe lata w zakresie rozbudowy IPOK, które przewidują rozbudowę kompostowni o dwa dodatkowe boksy w celu zwiększenia przepustowości z 2 tys. Mg do 6 tys. Mg bioodpadów w celu zaspokojenia potrzeb wynikających z zawartych umów, zagrożenie brakiem możliwości zagospodarowania tej frakcji odpadów w najbliższych latach nie powinno mieć miejsca. Planowana do realizacji do końca roku 2026 budowa nowej kwatery składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (sektor nr 2) również powinna zapewnić w najbliższych latach możliwość składowania pozostałości z sortowania odpadów, przed zapełnieniem i rekultywacją istniejącej kwatery.

Reasumując, system gospodarowania odpadami komunalnymi w Chełmnie w roku 2023 działał bez większych problemów ekonomicznych i organizacyjnych. Deficyt wyniósł jedynie 20 368,81 zł co można uznać za ogromny sukces miasta, zwłaszcza, że od 1 marca 2023 roku o 9% wzrosły koszty odbioru i zagospodarowania odpadów. Niemniej

jednak utrzymać należy działania zmierzające do zabezpieczenia budżetu gminy przed deficytem przekraczającym możliwości samofinansowania się systemu przy udziale innych dochodów gminy, w tym zmaksymalizować działania kontrolne w zakresie ilości zadeklarowanych mieszkańców i prawidłowej segregacji odpadów.